

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ
ДС/СС 05/4-02 бр. 495/1-ХП/4
01.04.2010. године

На основу члана 221. став 1. алинеја 16. и члана 266. Статута Факултета, Наставно-научно веће Филозофског факултета у Београду је на својој IV редовној седници, одржаној дана 01.04.2010. године, донело следећу

О Д Л У К У

Прихвата се Извештај комисије са оценом докторске дисертације: ДРОБЊАК 1850-1918, кандидата мр Жарка Лековића и одобрава усмена одбрана.

Ова се одлука упућује Стручном већу Универзитета на сагласност.

Доставити:

1x Универзитету у Београду
1x Комисији
1x Стручном сараднику за
докторске дисертације
1x Шефу Одсека за правне послове
1x Архиви

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА

Проф. др Весна Димитријевић

Факултет Филозофски
04/1-2 бр.6/1693
(број захтева)
8.04.2010.
(датум)

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
Веће научних области
друштвено-хуманистичких наука
(Назив већа научних области коме се захтев упућује)

ЗАХТЕВ

за давање сагласности на реферат о урађеној докторској дисертацији

Молимо да, сходно члану 46. ст. 5. тач. 3. Статута Универзитета у Београду («Гласник Универзитета», бр. 131/06), дате сагласност на реферат о урађеној докторској дисертацији кандидата

Жарка (Голуб) Лековић

(име, име једног од родитеља и презиме)

КАНДИДАТ

Жарко (Голуб) Лековић

(име, име једног од родитеља и презиме)

пријавио је докторску дисертацију под насловом:

Дробњак 1850-1918

Универзитет је дана 13.10.2009. својим актом под бр 612-18342/09 дао сагласност на предлог теме докторске дисертације која је гласила:

Дробњак 1850-1918

Комисија за оцену и одбрану докторске дисертације кандидата

Жарка (Голуб) Лековић

(име, име једног од родитеља и презиме)

образована је на седници одржаној 24.12.2009. одлуком факултета под бр 1937/1-X/2 у саставу:

Име и презиме члана комисије	звање	научна област	установа у којој је запослен
1. др Радош Љушић	редовни проф.	историја	Филозофски ф.
2. Др Нилош Јагодић	доцент	историја	Филозофски ф.
3. др Славенко Терзић	научни саветник	историја	Историјски инс.САНУ

Наставно-научно веће факултета прихватило је извештај Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације на седници одржаној дана 1.04.2010.

Прилог:

- Извештај комисије са предлогом
- Акт Наставно-научног већа факултета о усвајању извештаја
- Примедбе дате у току стављања извештаја на увид јавности, уколико је таквих примедби било.

ДЕКАН ФАКУЛТЕТА

Проф. др Весна Димитријевић

Наставно-научном већу Филозофског факултета у Београду

Изабрани у комисију ради оцене докторске дисертације мр Жарка Лековића, ***Дробњак 1850-1918***, имамо част да Већу поднесемо следеће мишљење.

Докторску дисертацију чине предговор, пет поглавља, закључак, један прилог и списак извора и литературе; написана је на 785 страна са напоменама.

У *Предговору* (странице I-IV) кандидат је дао преглед коришћених, превасходно необјављених, извора из различитих архивских фондова Црне Горе и Србије и укратко је образложио структуру свог рада.

Прво поглавље (странице 1- 176) насловљено је *Борба за ослобођење 1850-1878. године* и подељено је у пет мањих целина. Аутор је хронолошким редом излагао догађаје из политичке историје. Детаљно је приказао учешће племена Дробњак у устанцима Срба у Херцеговини против османске власти током шесте деценије 19. века; објаснио је незавидан положај Дробњака на граници између Црне Горе и Турске у контексту активне спољне политике црногорског књаза Данила (1852-1860), указавши на њихова стална настојања да се прикључе Црној Гори. Посебно потпоглавље аутор је посветио положају племена Дробњак после разграничења Црне Горе и Турске 1860, када је нова граница поделила племе на два дела. Учешће Срба из Дробњака у устанку 1874-1876. и у рату који је Црна Гора водила против Турске 1876-1878. Лековић је обрадио у последњој целини првог поглавља. Тек након Берлинског конгреса цело племе Дробњак се нашло у саставу Црне Горе, што је створило предуслове за његов даљи миран развитак.

Друго поглавље (странице 176-380) носи наслов *Од Берлинског конгреса до балканских ратова*. Настављајући излагање догађаја хронолошким редом, аутор је у пет потпоглавља приказао стање у Дробњаку у оквиру Књажевине/Краљевине Црне Горе. Пажњу је посветио административној подели унутар племена, организацији органа државних власти (управних, војних и судских) као и личностима које су били њихови носиоци. Једно потпоглавље аутор је посветио односу Дробњака према устанку Срба у Херцеговини против аустро-угарске окупације 1882. Посебно су занимљиви подаци о формирању и почетку живота вароши Шавник као и о кретању плаћеног пореза у Дробњаку у периоду 1878-1912. Аутор није пропустио да се осврне и на материјални положај становништва, нарочито у контексту глади која се периодично јављала. Обрађујући у последњем одељку поглавља политичке борбе у Дробњаку од увођења уставности у Црној Гори, аутор је показао да је ово племе било јако упориште Народне странке која се супротстављала самовољи књаза/краља Николе Петровића.

Треће поглавље (странице 380-448) насловљено је *Вријеме ратова за уједињење 1912-1918* и подељено је у четири мање целине. У првом потпоглављу кандидат је детаљно изложио ток војних операција у Првом и Другом балканском рату у којима су учествовали војници из Дробњака. Реч је операцијама Источног одреда у Рашкој области 1912, борбама под Скадром 1913. и о дејствима Дечанског одреда у Брегалничкој битци 1913. Излагање је испраћено поименичним списковима погинулих лица из Дробњака. Приказавши у другом потпоглављу политичко стање у Дробњаку пред избијање Првог светског рата, аутор је указао на расположење становништва за уједињење Црне Горе са Србијом, односно за окончање једне фазе српске националне и државне интеграције. Треће потпоглавље односи се на учешће војника из Дробњака у операцијама црногорске војске у Првом светском рату од 1914. до 1916. У њему су детаљно приказана дејства дробњачких одреда у саставу Санџачке војске и Дринског одреда 1914, као и у Мојковачкој битци 1915/1916. и у последњим акцијама црногорске војске на Ловћенском ратишту 1916. Излажући ток војних операција кандидат се исправно осврнуо и на проблеме који су постојали у ланцу команде црногорских трупа, односно на политичка неслагања команданата која су доводила до нежељених последица на војишту. И у овом сегменту Лековић је изнео поименичне спискове погинулих Дробњака. Последњи одељак овог поглавља посвећен је животу у Дробњаку под аустро-угарско окупацијом, односно четничким борбама против окупатора. Ипак, кандидат није пропустио да скрене пажњу и на случајеве сарадње појединих личности са окупационим властима, тј. њиховог уклапања у наметнути режим. Лековић је у овом потпоглављу посебно истакао свеprisутно расположење становништва за уједињење са Краљевином Србијом, које је добило свој формални израз на изборима за Велику скупштину српског народа у Подгорици.

Четврто поглавље рада (странице 487-658) је насловљено *Црква, просвјета, култура, народни живот и обичаји*; подељено је у четири мање целине. У прва два потпоглавља кандидат је хронолошки обрадио развитак школства и испратио црквени живот у Дробњаку у периодима 1851-1878 и 1878-1912. У трећем потпоглављу пажњу је посветио свакодневном животу становништва и народним обичајима, користећи се поред историјских извора и релевантном етнографском литературом. У последњем потпоглављу аутор је обрадио стање школства и цркве у Дробњаку током ратова 1912-1918. Комисија је запазила да су врло занимљиви и пажње вредни ауторови описи живота свештенства током целог обрађеног периода.

Последње поглавље рада (странице 658-723) носи наслов *Миграциона кретања*. У њему је аутор хронолошки детаљно обрадио иселјавање становништва из Дробњака, превасходно у Србију, али и у САД, чему је посветио посебно потпоглавље. Разлози емиграције били су, као што је

показано, најчешће економске природе. Поред тога, аутор је обрадио и досељавање људи из других крајева Херцеговине и Рашке области у Дробњак.

У *Закључку* (странице 723-726) кандидат се осврнуо на основне проблеме које је подробније разрадио у дисертацији.

На крају дисертације дат је *Прилог* (странице 726-761). Кандидат је у њему изложио поименични списак свих Дробњака којима су крајем 19. и почетком 20. века издавани пасоши ради привременог или трајног одласка у иностранство. Списак је састављен на основу расположиве архивске грађе и представља вредан допринос историји тог племена.

Кандидат је искористио све њему доступне историјске изворе, објављене и необјављене, као и сву релевантну литературу. Највећи део грађе пронашао је у фондовима Државног архива Црне Горе, Архива Србије, Архива митрополије Црногорско-приморске, архива Државног музеја на Цетињу и Архива Југославије. Поред раније наведеног, требало би истаћи да дисертација мр Жарка Лековића садржи обиље нових, у науци непознатих података, из живота у Дробњаку. У том смислу она представља заокружени приказ историје овог племена у периоду 1850-1918.

Комисија је приметила да је кандидат поједине сегменте свог излагања могао да изнесе на мањем броју страна, користећи се наративним уопштавањем односно табеларним приказима где је то било могуће. На ове и сличне мање примедбе комисија ће указати кандидату на усменој одбрани рада.

На основу изложеног, комисија је слободна да предложи Научно-наставном већу Филозофског факултета у Београду да дозволи кандидату, мр Жарку Лековићу, да брани докторску дисертацију ***Дробњак 1850-1918.***

У Београду, 16. фебруара 2010.

Чланови комисије

Др Славенко Терзић

Доц. др Милош Јагодић

Проф. др Радослав Љушић